

ANDORRA
RECERCA +
INNOVACIÓ

La vegetació i la flora d'Andorra

Benjamin Komac (bkomac@ari.ad)

Manel Niell (mniell@ari.ad)

Coordinador i Investigadors de ciències biològiques

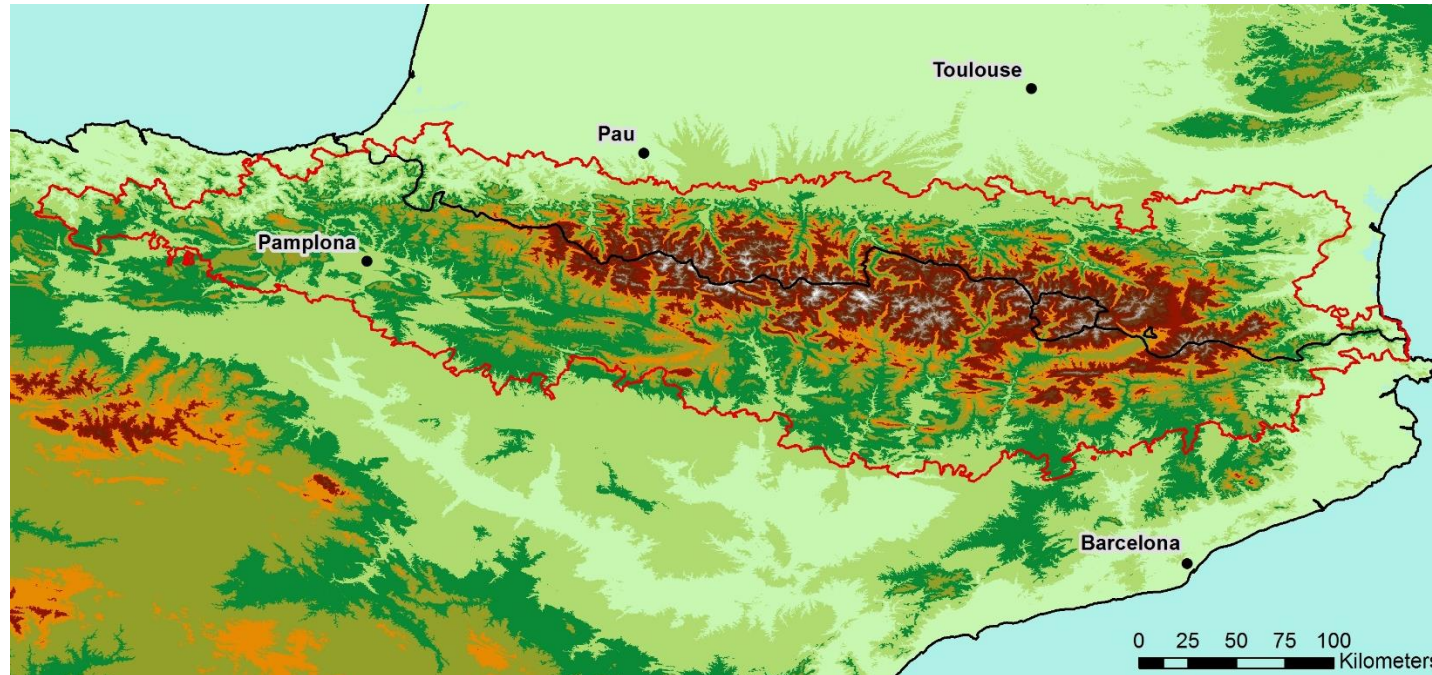
CONTINGUT:

El relleu i el clima

Els estatges de vegetació

Els habitats

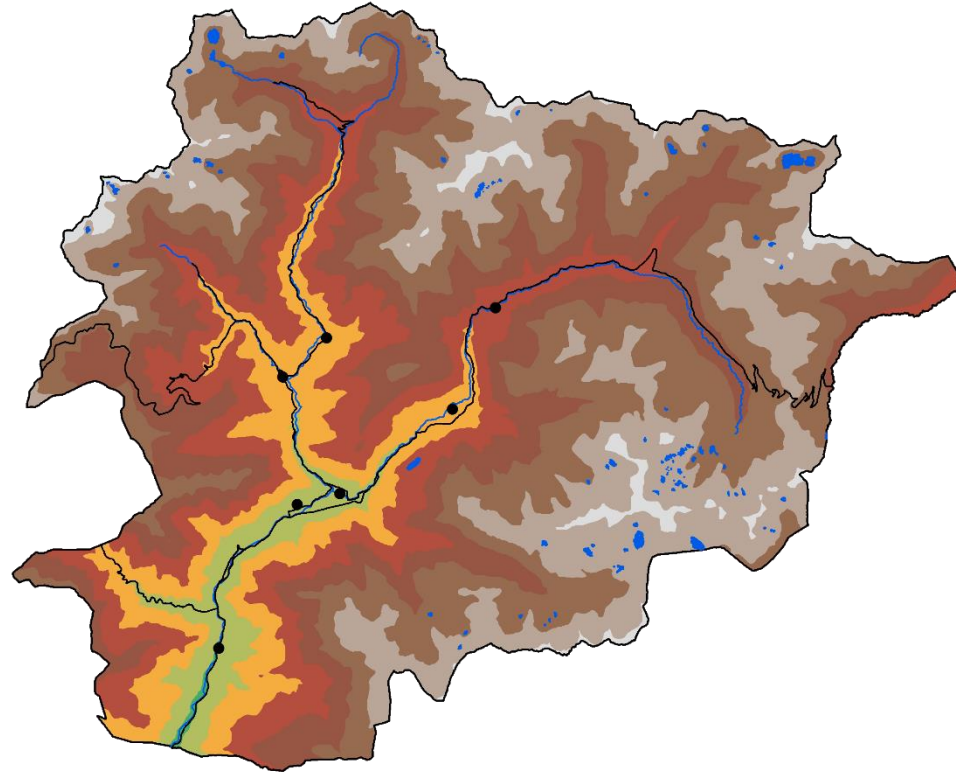
El relleu i el clima

- ▶ Els Pirineus: 460 km / 140 Km / 50 650 km²
- ▶ Pic més alt: Pic de l'Aneto (Aragó) 3 403 m

< 1 000 m	1 000 – 2 000 m	2 000 – 3 000 m	> 3 000 m
61.1 %	30.2 %	8.7 %	0.04%

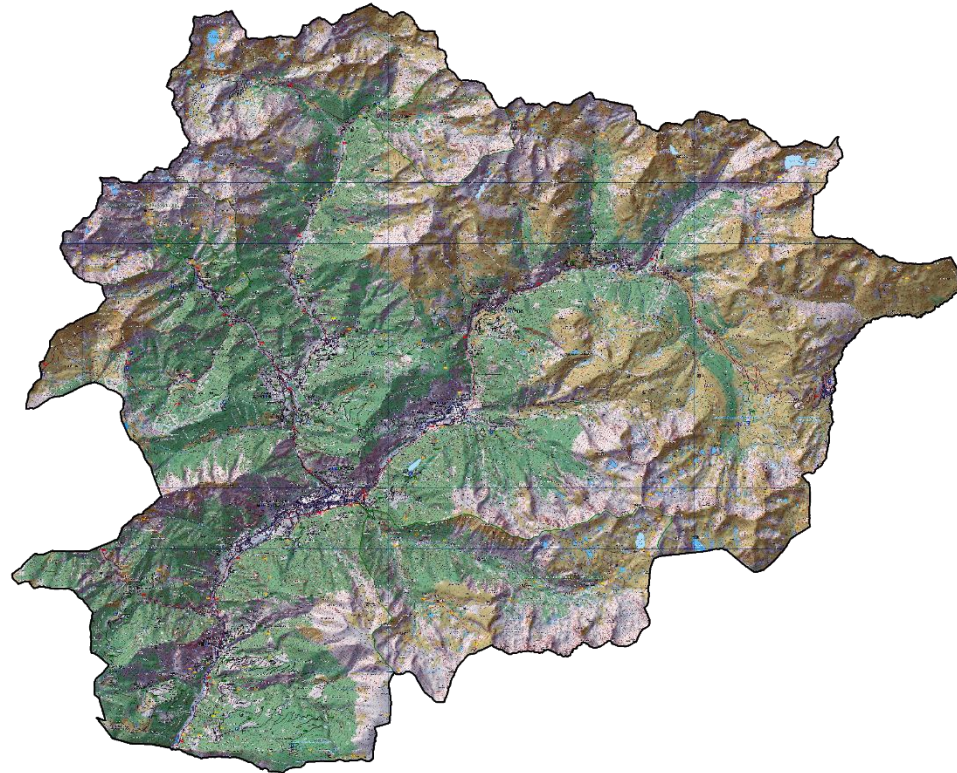

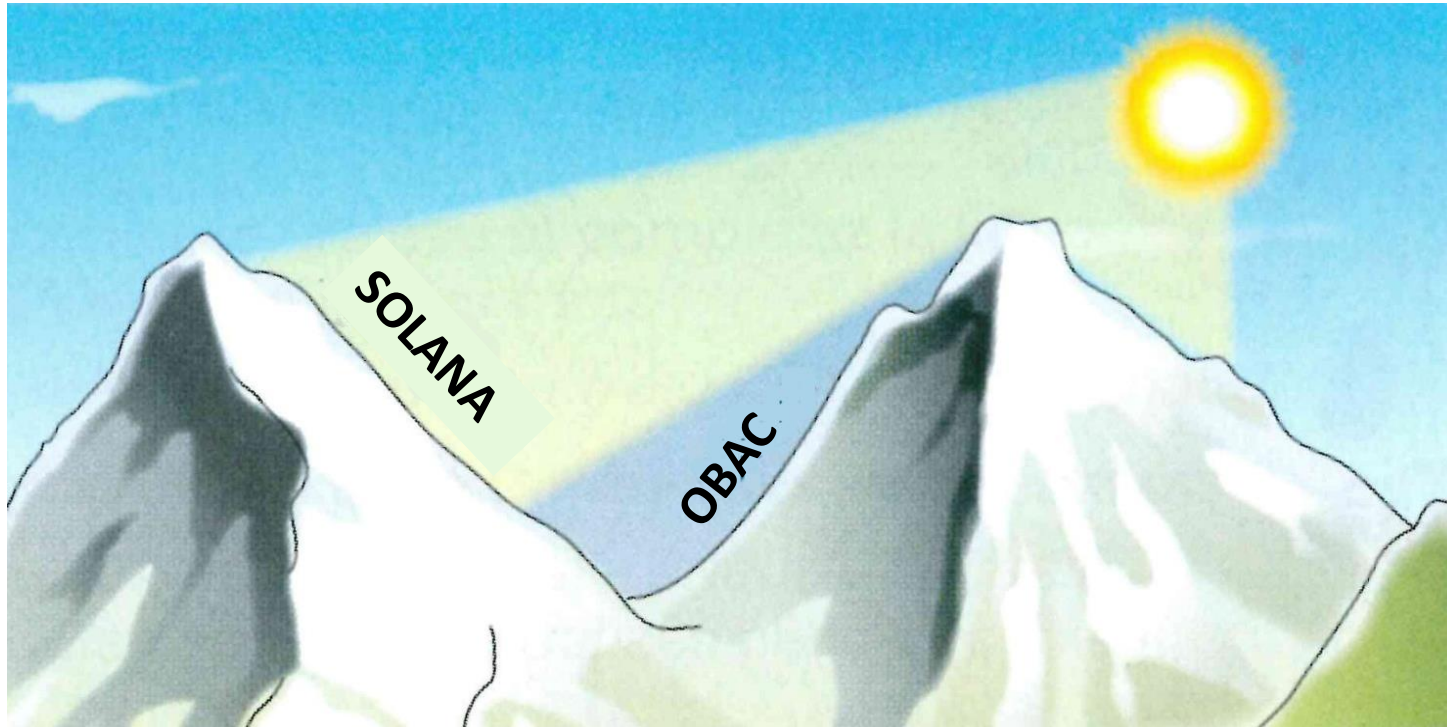
▶ Andorra: 30 km / 25 km / 468 km²

▶ Pic més alt: Pic del Comapedrosa 2 942 m

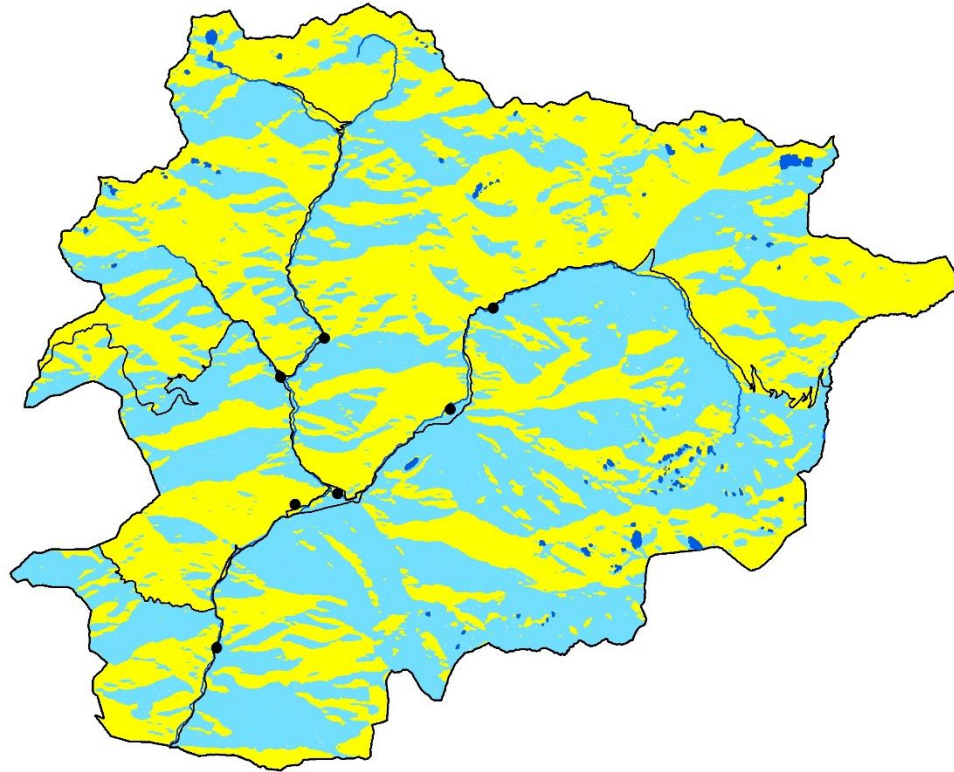
< 1 000 m	1 000 – 2 000 m	2 000 – 3 000 m	> 3 000 m
1.0 %	40.2 %	58.8 %	0.0 %

- ▶ Gradient altitudinal molt fort: dels 848 m fins als 2 942 m
- ▶ País de muntanya amb vessants de fort pendent
- ▶ Orientació

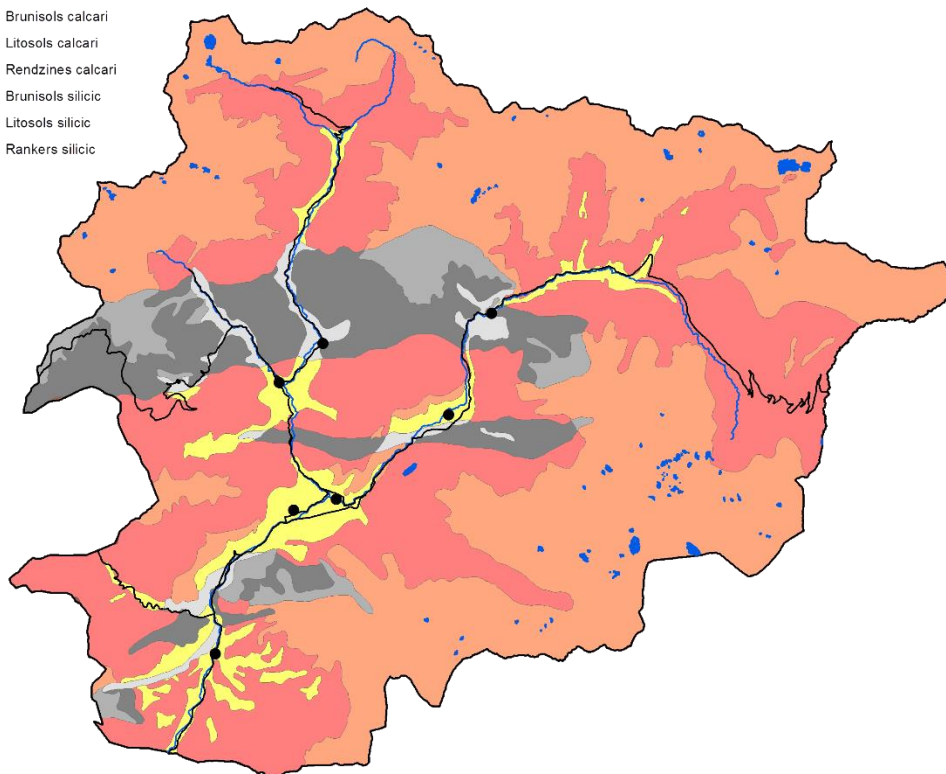
- ▶ Diferències molts importants de radiacions solars
- ▶ La solana rep 85% més de radiacions solars que l'obac

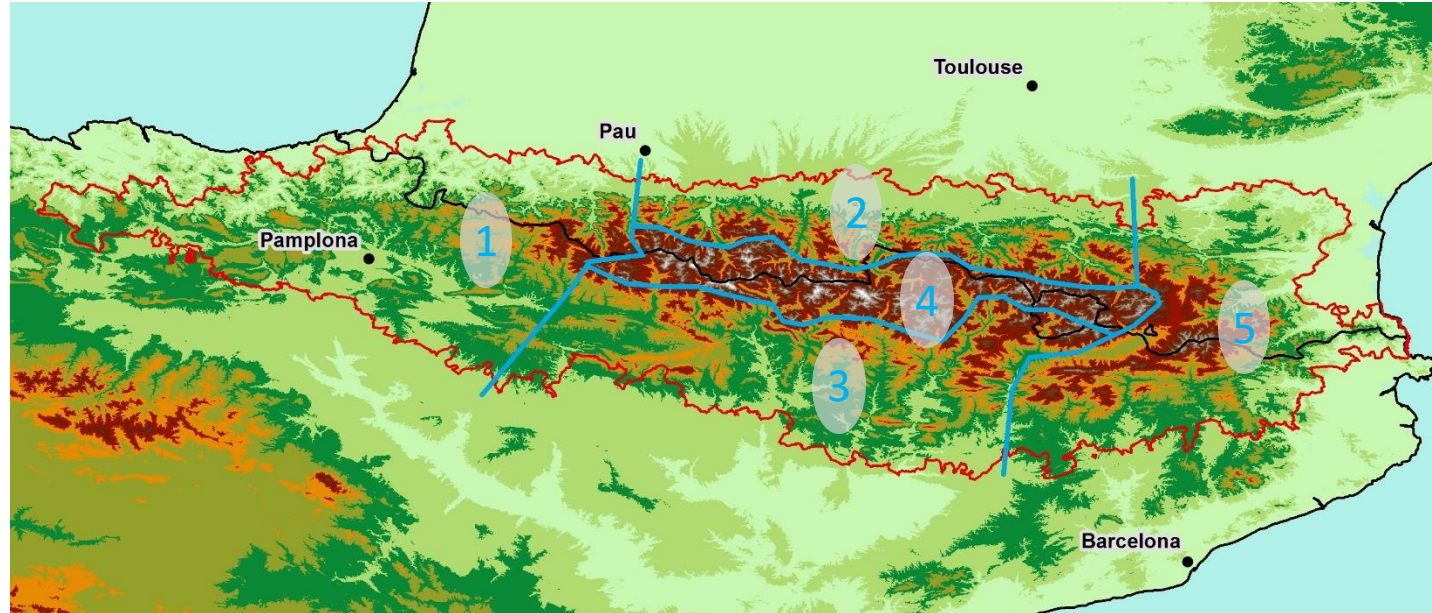
- ▶ Diferències molts importants de radiacions solars
- ▶ La solana rep 85% més de radiacions solars que l'obac
- ▶ Vessant de solana 52% vs. vessant d'obac 48%

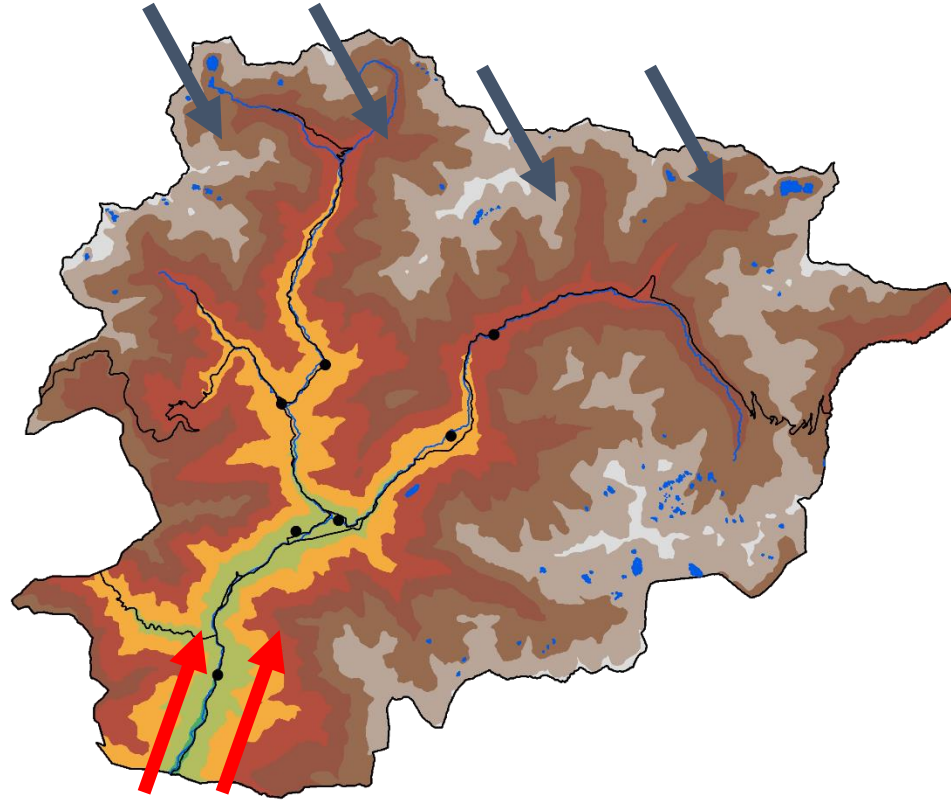
Substrat:

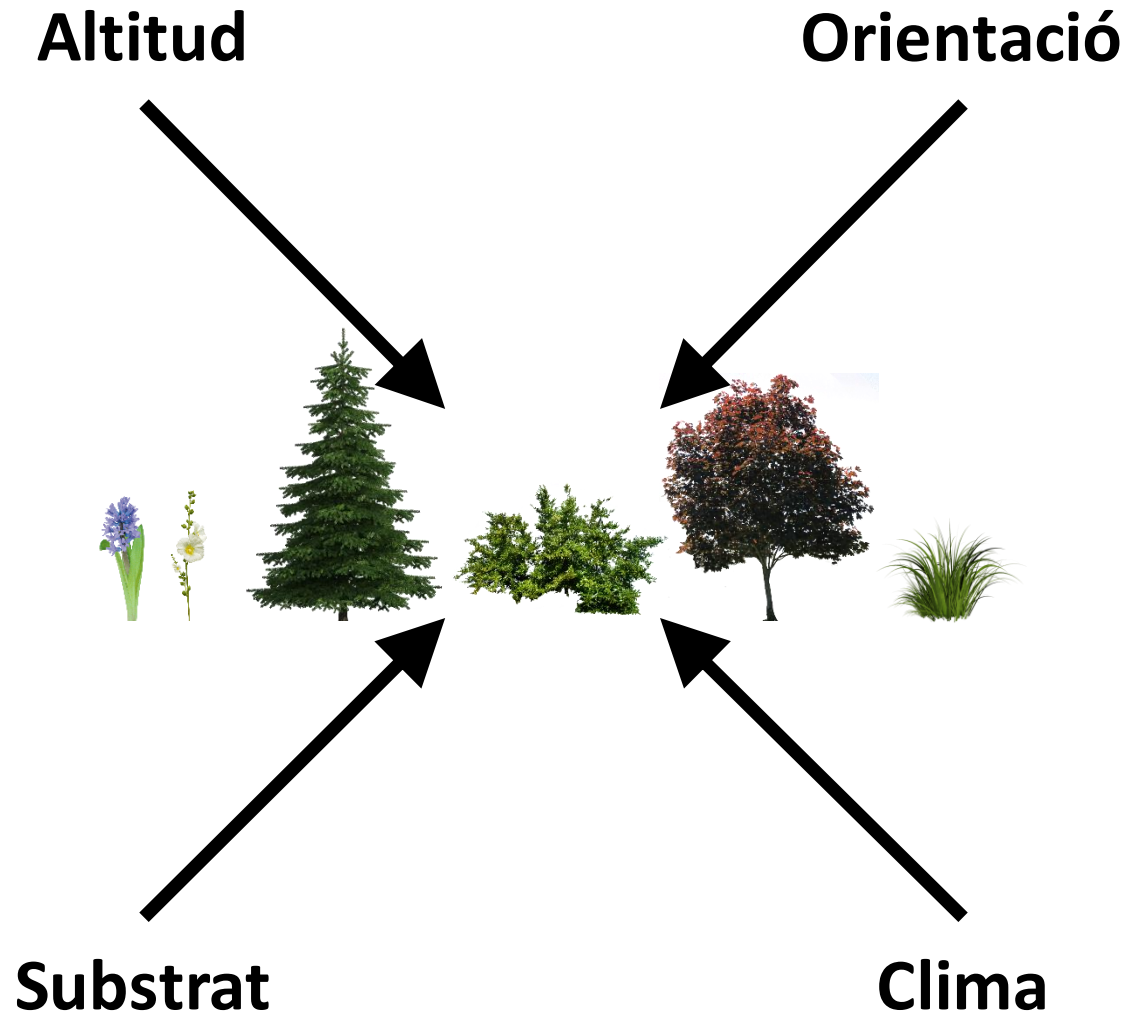
- ▶ Substrat silícic 84% vs. substrat calcari 16%
- ▶ Litosòls (46%) : sòls erosionats amb poca matèria orgànica
- ▶ Rankers (36%) : sòls amb presència d'humus

- ▶ 1: clima oceànic de la muntanya Navarro-bearnesa
- ▶ 2: clima suboceànic a la vessant nord
- ▶ 3: clima subcontinental amb tendència mediterrània a la vessant sud
- ▶ 4: clima suboceànic fred a l'alta muntanya
- ▶ 5: clima mediterrani amb tendència subcontinental a la part oriental

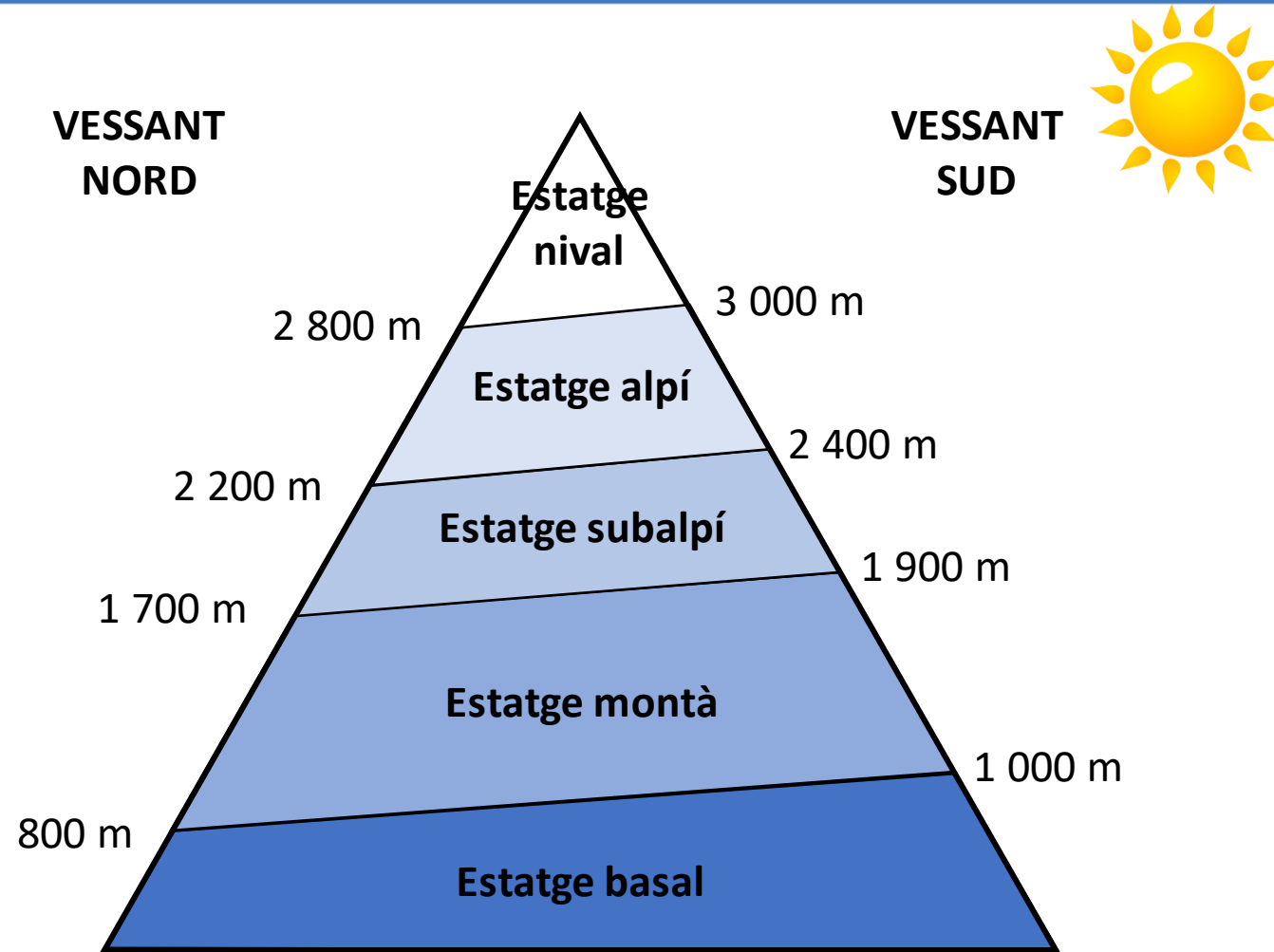

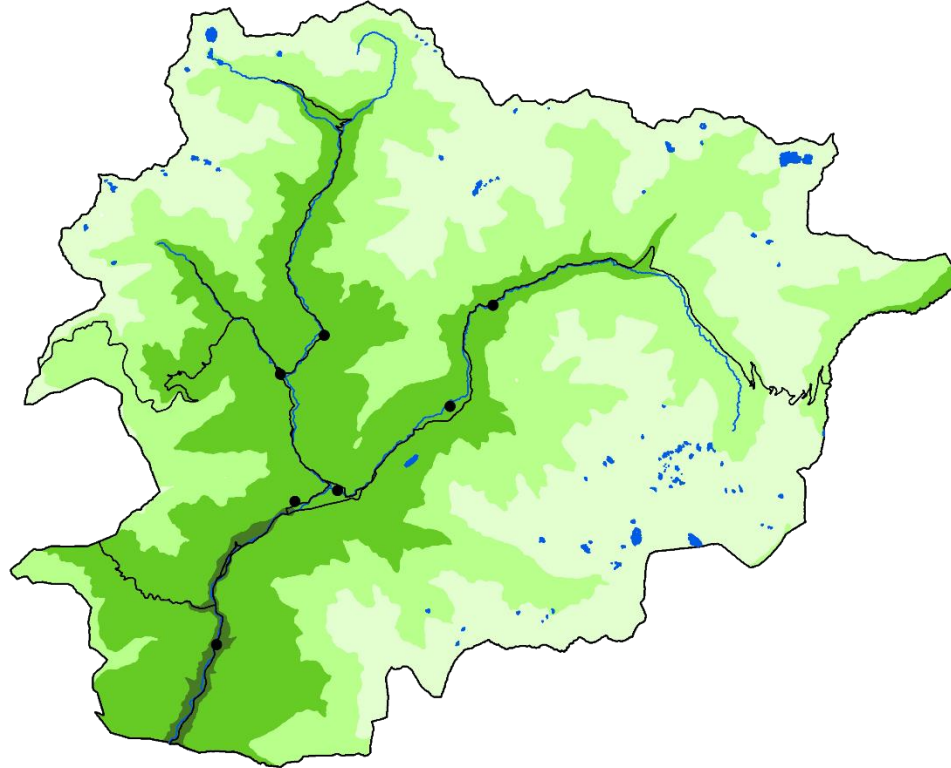
- ▶ Clima subcontinental amb tendència mediterrània
- ▶ Influències oceàniques
- ▶ Influències mediterrànies

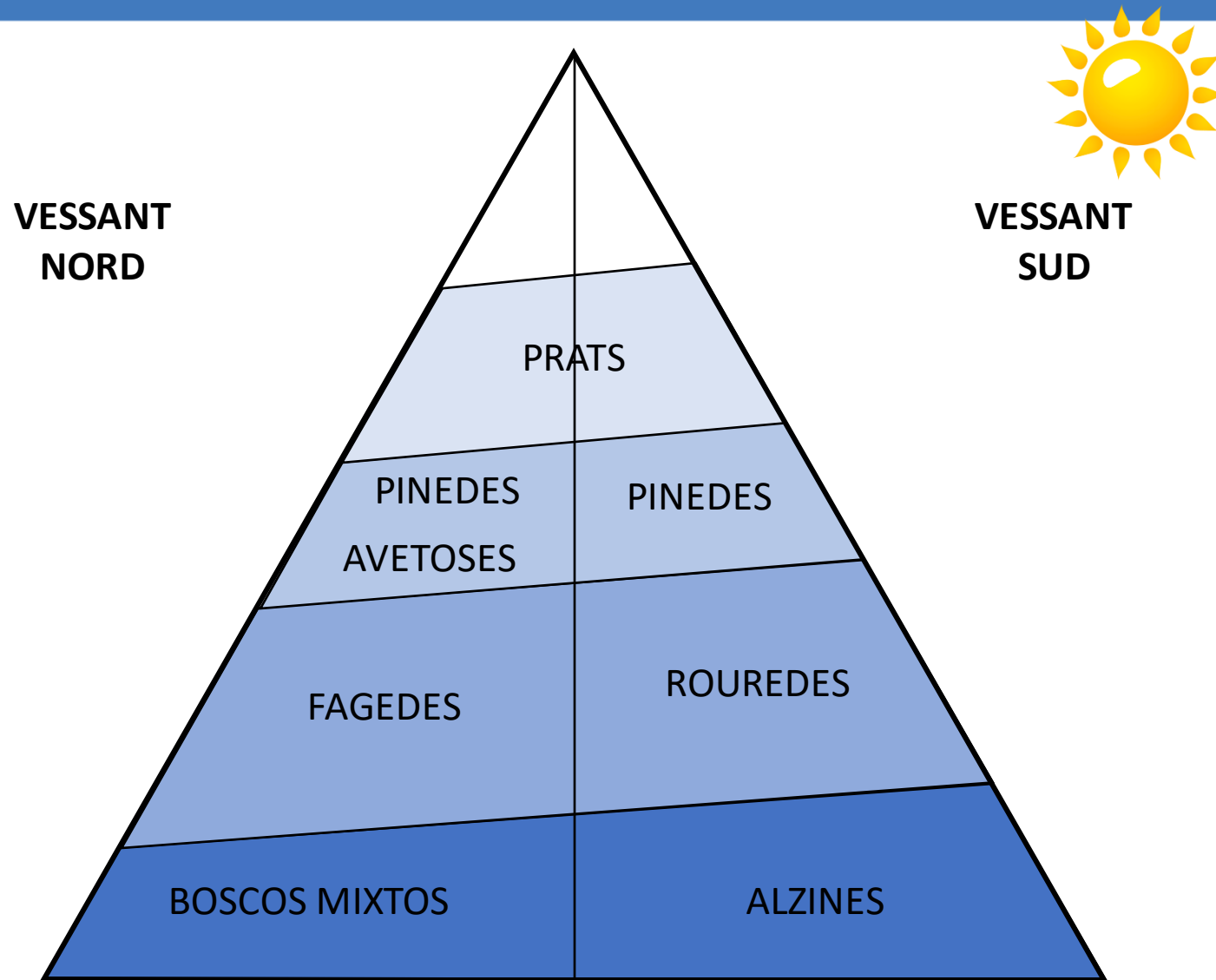

Els estatges de vegetació

- ▶ Estatge basal: 1 % - 4.4 km²
- ▶ Estatge montà: 27 % - 128.2 km²
- ▶ Estatge subalpí: 37 % - 174.8 km²
- ▶ Estatge alpí: 34 % - 160.6 km²
- ▶ Estatge nival: 0.002 % - 0.01 km²

Estatge basal

Fins als 1000 m

Entre 300 i 1200 m

Forma boscos
monoespecífics

Vessants orientació
sud

Auró blanc (*Acer campestre*)

Entre 900 i 1400 m

En rouredes

Noguera (*Juglans regia*)

Entre 400 i 1500 m

Sovint cultivat en
horts i marges de
camins

Fruit: nous

Freixe (*Fraxinus angustifolia*)

Entre 400 i 1500 m

En boscos caducifolis
mixtes, barrancs...

Entre 200 i 1600 m

Bardisses, clarianes,
vores de bosc o de
camí

Fruits comestibles

Besurt/Moixera (*Sorbus aucuparia*)

Entre 1400 i 2400 m

Boscós mixtos de
caducifolis, pins o
avets

Boix (*Buxus sempervirens*)

Entre 500 i 1600 m

Monoespecífic o
formant part del
sotabosc

Rosella (*Papaver rhoeas*)

Entre 0 i 1600 m

Camps de cereals,
vores de camins...

Estatge montà

Entre 1000 i 1700 m

Roure (*Quercus pubescens*)

Entre 900 i 1300 m

Forma boscos
monoespecífics

Sovint barrejat amb el
pi roig

Pi roig (*Pinus sylvestris*)

Entre 1000 i 1800 m

Escorça ocre-vermella
en la part alta del
tronc

Les fulles no punxen

S'utilitza en la
fabricació del paper

Trèmol (*Populus tremula*)

Entre 1000 i 1700 m

Vessants ombrívols,
prop corrents d'aigua

Arbre pioner

Beç / Bedoll (*Betula pendula*)

Entre 1400 i 2300 m

Sovint en clarianes

Nombrosos usos

Avellaner (*Corylus avellana*)

Entre 500 i 1400 m

Fruit: avellana

Barrancs, llocs
ombrívols i feixes

Gavernera (*Rosa canina*)

Entre 500 i 1500 m

Bardisses, marges de
camí o de cursos
d'aigua

Gerdera (*Rubus idaeus*)

Entre 1000- i 2300 m

Bardisses, marges de
camins, clarianes

Fruits comestibles

Ortiga (*Urtica dioica*)

Entre 0 i 2400 m

Herbassars i bardisses
humides

Urticant

Grandalla (*Narcissus poeticus*)

Entre 600 i 2100 m

Prats i pastures

Pixallits (*Taraxacum officinale*)

Entre 0 i 1900m

Herbassars

Fraga / Maduixera (*Fragaria vesca*)

Entre 0 i 2200 m

Vores i clarianes de
bosc humits

Fruits comestibles

Milfulles (*Achillea millefolium*)

Entre 300 – 1200 m

Prats i pastures

Estatge subalpí

Entre 1800 i 2400 m

Entre 1000 i 2000 m

Necessita humitat i és
molt tolerant a la
ombra

Sovint barrejat amb el
pi roig

Es l'arbre més alt
d'Europa (fins a 80m)

Pi negre (*Pinus uncinata*)

Entre 1500 i 2500 m

Escorça grisa i fulles
d'un color verd fosc

Espècie ben adaptada
al clima de l'alta
muntanya

S'hibrida fàcilment
amb el pi roig

Entre 1400 i 2400 m

Vessants orientació
sud

A les zones de
transició entre bosc i
pastures

L'esparteïna torna el
verí d'escurçó
inofensiu

Nabius (*Vaccinium myrtillus*)

Entre 1400 i 2400 m

Vores i clarianes de
bosc humits / freds

Planta amb propietats
homeopàtiques i
culinàries

És bona per la visió

Boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*)

Entre 1500 i 2500 m

Sotabosc

Es el raïm dels ossos

Planta amb propietats
homeopàtiques

Entre 1600 i 2600 m

A les zones de
transició entre bosc i
pastures

Vessants orientació
nord

Es tòxica pel bestiar

Entre 1000 i 2200 m

Prats, pastures,
sotabosc...

La flor es posa
vermella al final de la
floració

S'utilitza molt en
actuacions de
revegetació

Entre 1400 i 2400 m

Marges de riuets,
llocs humits

Espècie carnívora

Àrnica (*Arnica montana*)

Entre 1600 i 2400 m

Prats i pastures

Cada cop és mes rara
a les muntanyes

És una espècie molt
complicada de
cultivar

Es pot confondre
amb el veladre que
es molt tòxic

Entre 1200 i 2000 m

Prats i pastures

Triga 10 any en fer la
primera flor

S'utilitza la seva arrel
en etnobotànica

Tora (*Aconitum napellus*)

Entre 1500 i 2500 m

Prats i pastures

Mortal

Estatge alpi

Entre 2500 i 3000 m

Salze nan (*Salix herbacea*)

Entre 2200 i 2800 m

Congestes

Espècie d'origen
boreal

Te flors mascles o
femelles

Entre 1600 i 2600 m

A les zones de transició
entre bosc i pastures

En Cerdanya s'utilitzava per protegir de la mala
sort i dels lladres

Regalèssia (*Trifolium alpinum*)

Entre 1500 i 2800 m

Prats i pastures

L'arrel te sabor a
regalèssia

Li agrada molt al
bestiar

Gespet (*Festuca eskia*)

Entre 1600 i 2800 m

Pastures

Les fulles son molt
relliscoses i punxants

Espècie endèmica dels
Pirineu

Flor de neu (*Leontopodium alpinum*)

Entre 1800 i 2400 m

Pastures

Espècie bastant rara,
no n'hi ha a Andorra

Símbol del món alpi

Entre 1600 i 2300 m

Prats i pastures

La flor només esta
obert de dia i si fa sol

Genciana (*Gentiana acaulis*)

Entre 1200 – 3000 m

Prats i pastures

Creix a ple sòl

Els hàbitats

- ▶ Els hàbitats són unitats de vegetació amb diferents espècies

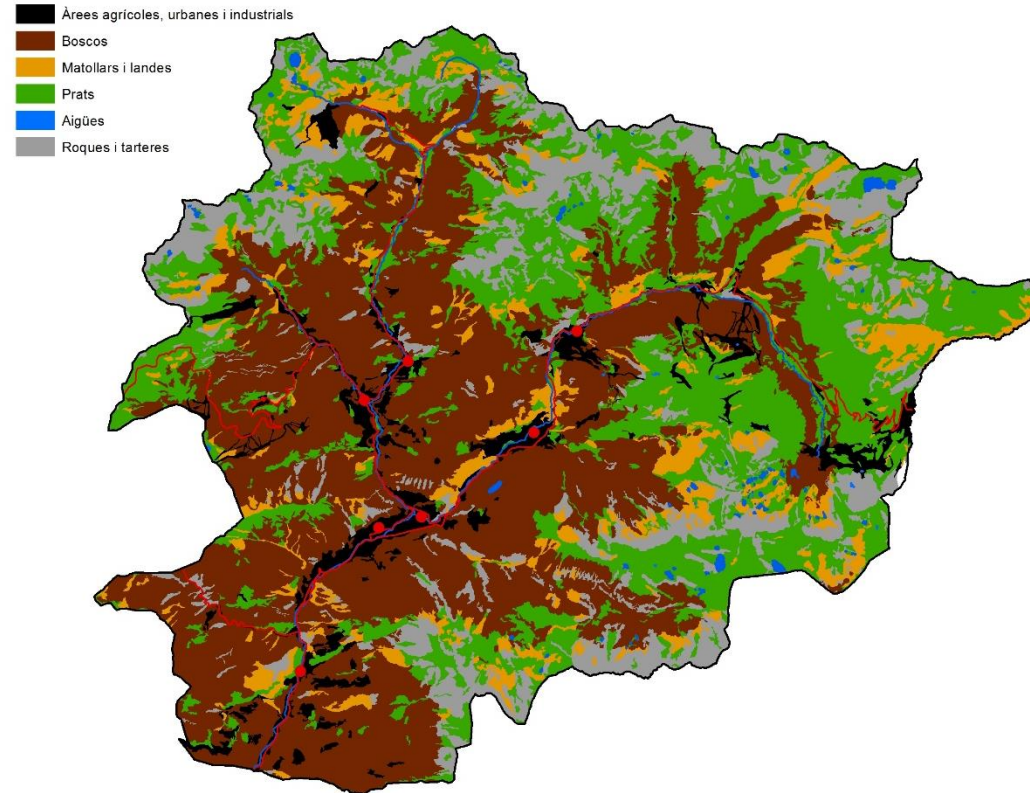
- ▶ Els hàbitats són unitats de vegetació amb diferents espècies
- ▶ Hi ha espècies claus a dins de cada hàbitat

Per exemple:

Pinedes de pi negre (*Pinus uncinata*) generalment amb abarset o neret (*Rhododendron ferrugineum*), acidòfiles i mesòfiles, dels obacs

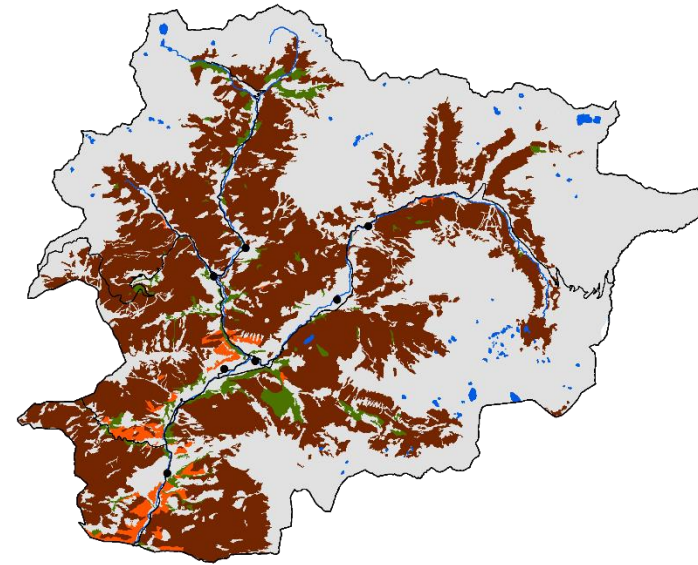

- ▶ Hi ha diferents tipus d'hàbitats: aquàtic, lacustre, terrestre, forestal, herbassar...
- ▶ Es fan servir els hàbitats per descriure o cartografiar un lloc, un parc, una regió, un país...
- ▶ Inventariar els hàbitats per proposar mesures de gestió, conservació o protecció
- ▶ Andorra fa servir la classificació europea *CORINE*

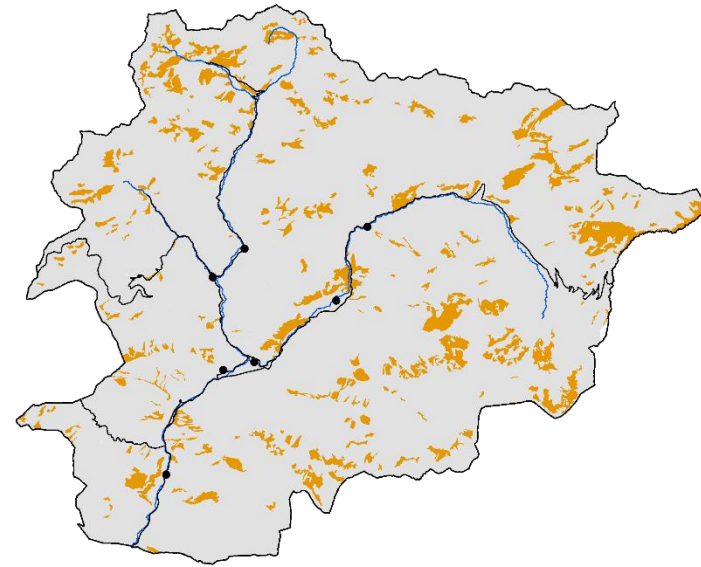
- ▶ 6 categories d'hàbitats: Aigües; matollars i landes; prats (i molleres); boscos; roques i tarteres; àrees agrícoles, urbanes i industrials
- ▶ 108 hàbitats

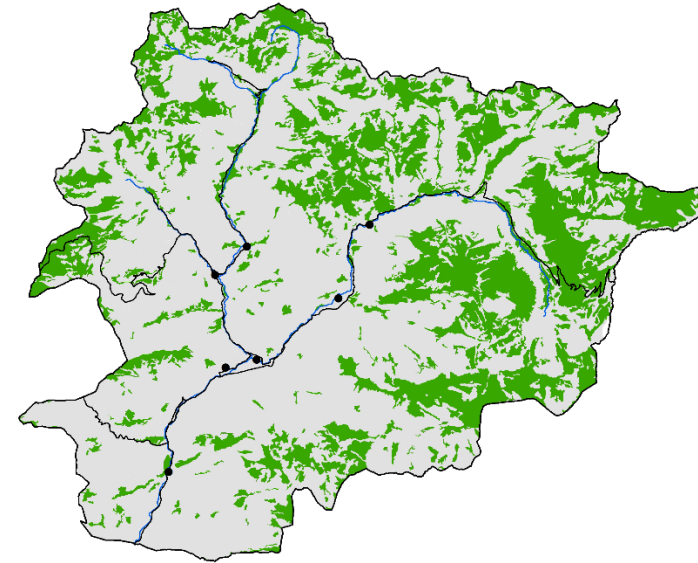

- ▶ Boscos aciculifolis, caducifolis i mixts
- ▶ 33 hàbitats: aciculifolis (17), caducifolis (9) i mixts (7)
- ▶ 41.4 % - 194 km²: aciculifolis (37.6%), caducifolis (2.4%) i mixts (1.5%)

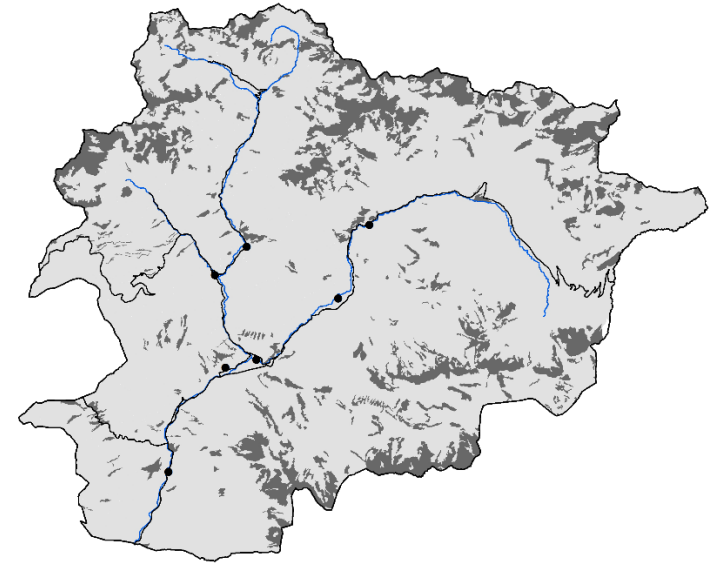

- ▶ Matollars, landes i bosquines
- ▶ 22 hàbitats
- ▶ 9.1 % - 43 km²

- ▶ Prats, pastures i mollereres
- ▶ 29 hàbitats
- ▶ 29 % - 136 km²

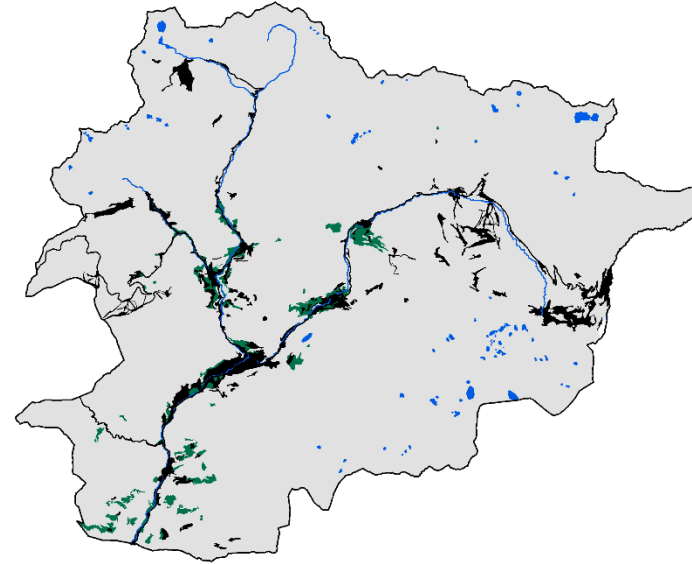

- ▶ Tarteres, pedrusques, cingles i terraprims
- ▶ 7 hàbitats
- ▶ 14.6 % - 68 km²

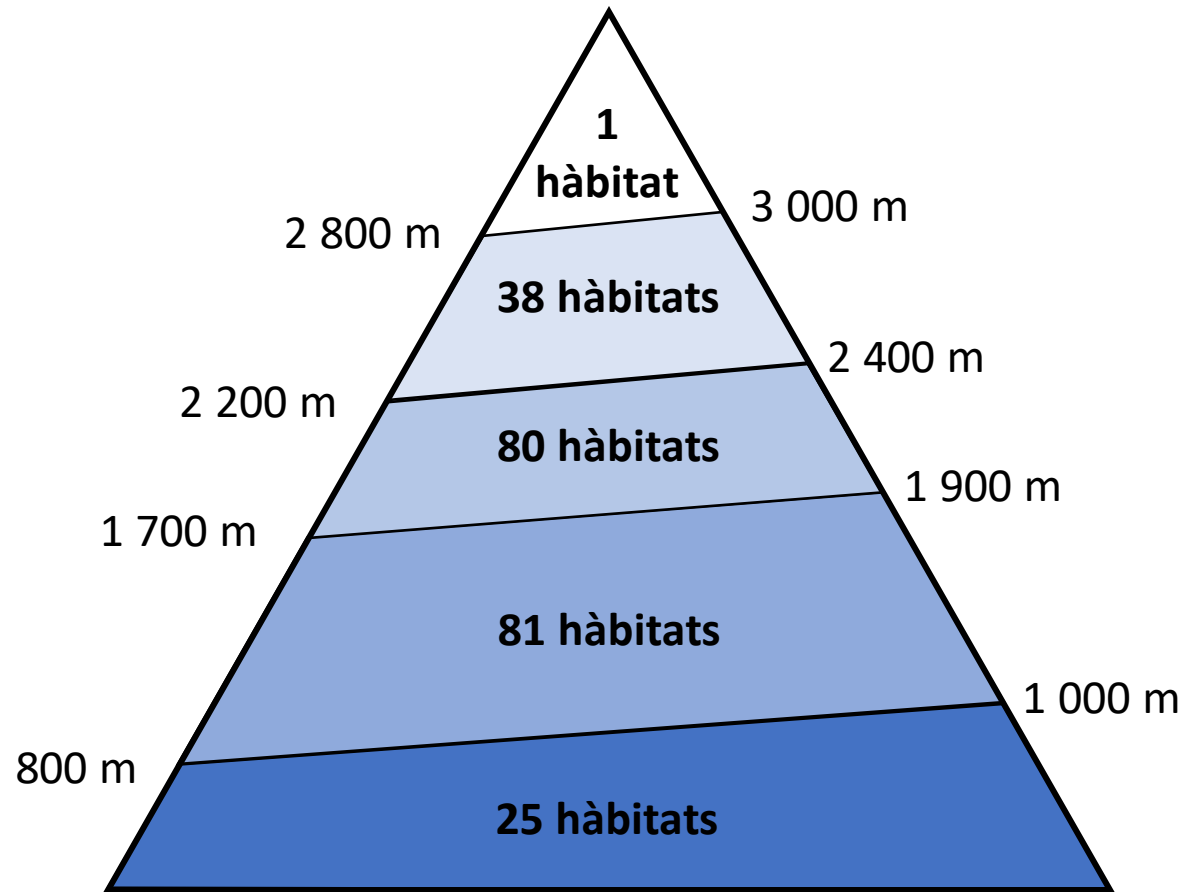
- ▶ Llacs i rius
- ▶ 4 hàbitats
- ▶ 2 % - 0.4 km²

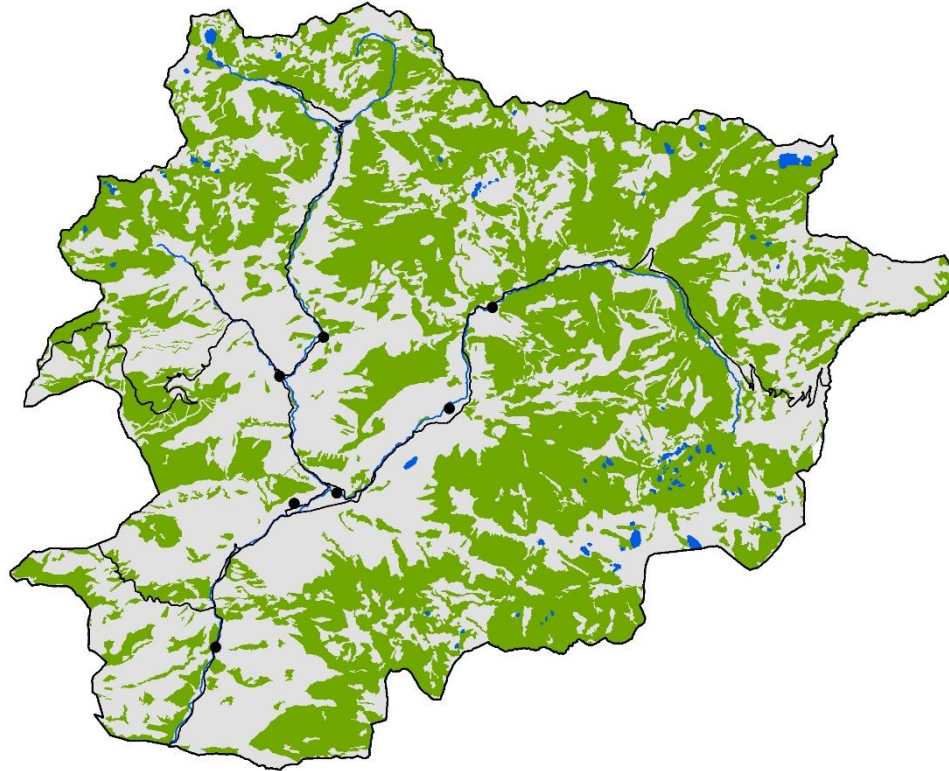

- ▶ Conreus, vinyes, àrees urbanitzades i industrials
- ▶ 13 hàbitats: conreus (4) i àrees urbanes i industrials (9)
- ▶ 5.4 % - 25 km²: conreus (1.6%) i àrees urbanes i industrials (3.8%)

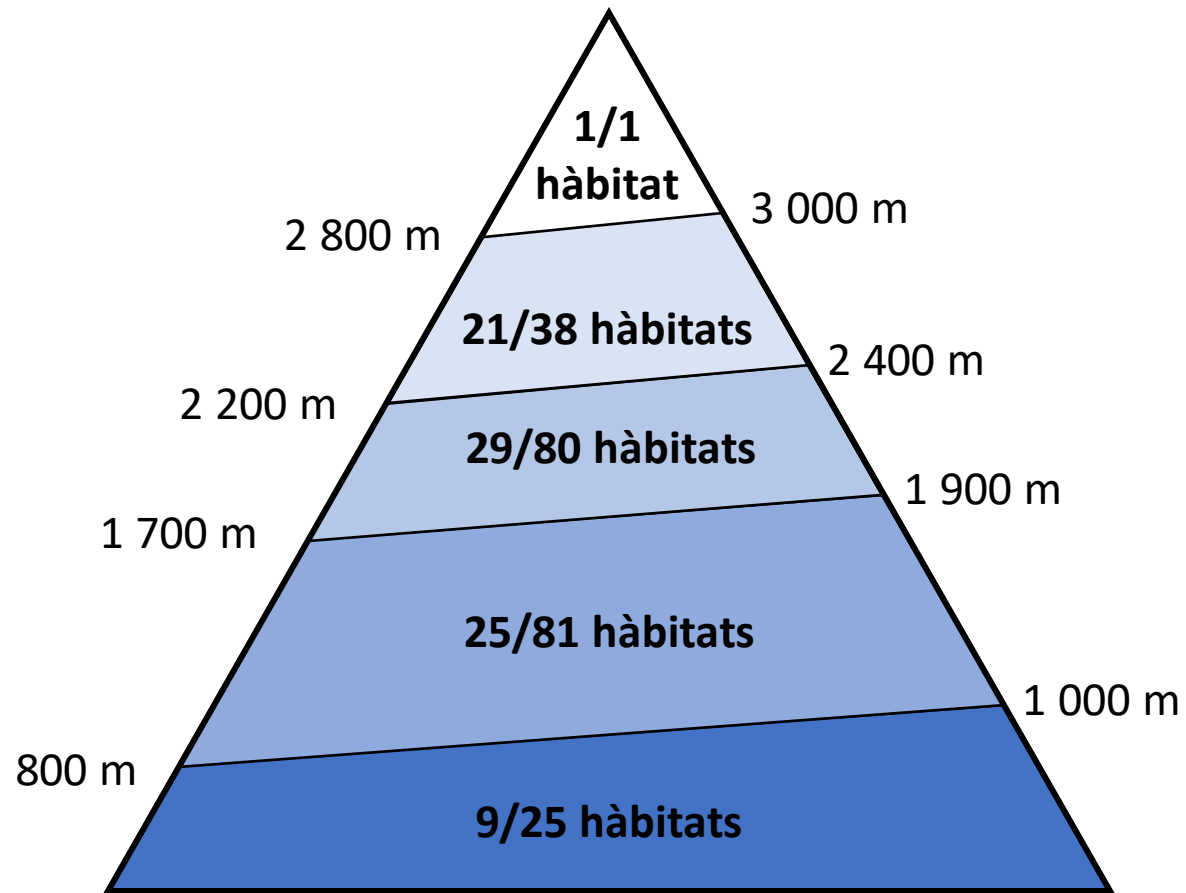
- ▶ L'hàbitat més estès: 55.9 km² - Pinedes de pi negre (*Pinus uncinata*), generalment amb abarset (*Rhododendron ferrugineum*), acidòfiles i mesòfiles, dels obacs.
- ▶ L'hàbitat més petit: 0.007 km² - Bosquines de salzes de muntanya (*Salix bicolor*), amb un estrat inferior de megafòrbies, de les vores de torrents de l'estatge subalpí.

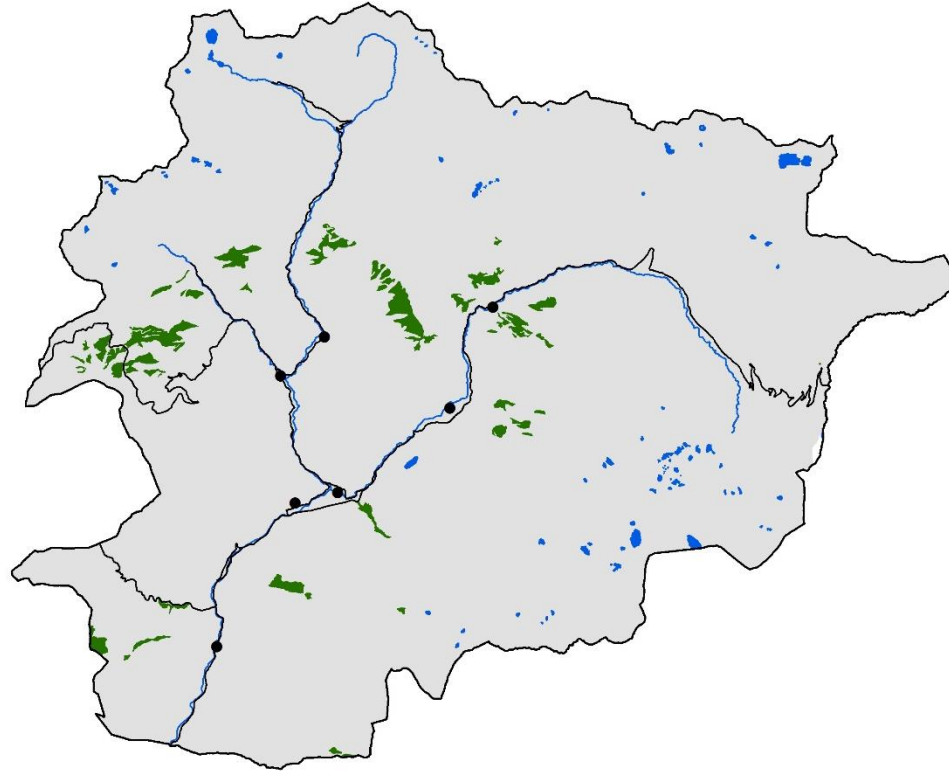

- ▶ Hàbitats interessants des del punt de vista de la conservació
- ▶ 39 hàbitats – 50 % - 234 km²
- ▶ Boscos (7), matollars (13), prats (12), aigües (1) i roques i tarteres (6)

- ▶ Hàbitats d'interès molt elevat
- ▶ 5 hàbitats – 1.7 % - 8.1 km²
- ▶ Boscós mixts amb tells (0.3 km²), pinedes de pi negre (7.7 km²) i molleres (0.03 km²)